

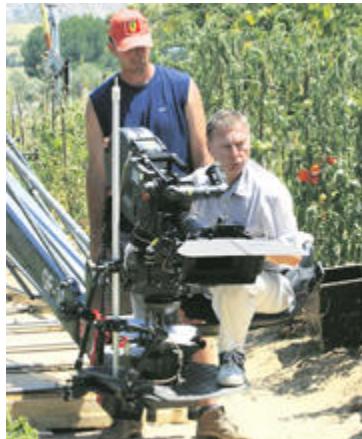
ПОЛИТИКА ONLINE

Najstariji dnevni list na Balkanu.
Prvi broj izašao 25. I 1904.
Osnivač Vladislav Ribnikar.

Film

Kubisti ki mozaik istine

Nisam stručnjak za istoriju, ali je injenica da su bila dva talasa etničkih išenja egejskih Makedonaca – posle Prvog svetskog rata i posle građanskog rata u Grčkoj. To je tragedija za koju treba da se zna – kaže Mil o Manevski o „Senkama“



Mil o Manevski

PREMIJERA

Posle svetske premijere na prošlogodišnjem filmskom festivalu u Torontu i beogradske na 36. FESTU, drama „Senke“ – novo delo nagrađivanih makedonskih reditelja Mila o Manevskog, bez velike pompe i kampanje prikazuje se i u srpskim bioskopima.

Za igrani debi „Pre kiše“ sa Radetom Šerbedžijom u glavnoj ulozi Manevski je nagrađen venecijanskim „Zlatnim lavom“, a ovo delo osvojilo je pregršt nagrada među kojima i nominaciju za nagradu „Oskar“ za najbolji strani film. Po etkom ove decenije Manevski je realizovao film „Prašina“ u kom je glavnu ulogu tumačio američki glumac Džozef Fajns. Kao i u prethodnim filmovima, i u „Senkama“ Manevski se vraća Balkanu i svojim korenima.

– „Senke“ jesu stilski nastavak filmova „Pre kiše“ i „Prašina“. Opet imam usamljenika koji je okružen halapljivim ljudima. Motofilma je stih Džonija Štuli a iz dana „Azre“: „A oko nas sve neki gladnilijudi“. Dakle, ljubavna priča tragičan kraj. Film je vizuelno nabijen i ujedinjava u sebi klasično i savremeno, kao u platnima Roberta Raušenberga ili Jozefa Bojsa. Pišem i snimam ono što mi izlazi iz duše. Mislim da je kalkulacija pogubna za umetnost, zato Holivud proizvodi sintetiku bez ukusa – ocenio je Manevski u razgovoru za „Politiku“ tokom 36. Festa.

Radnja filma „Senke“ dešava se u Skoplju u današnje vreme, a žanrovska je kombinacija horora, savremene drame i ljubavne priče, sa elementima narodne i verske tradicije i istorijskih događaja. Glavni lik, mladi lekar, posle doživljene saobraćajne nesreće počne da sreće osobe odnosno duhove, koje samo on vidi, a ispostavlja se da su to prognani egejski Makedonci.

– Nisam stručnjak za istoriju, ali je injenica je da su bila dva talasa etničkih egejskih Makedonaca – posle Prvog svetskog rata i posle drugog rata u Grčkoj. To je tragedija za koju treba da se zna, da se ne bi ponovila – smatra reditelj.

Povodom osnovne teme – upokojenja duša preminulih, a nesahrannjenih ljudi – autor objašnjava da je film kao medij veoma pogodan za obrazovanje i razbijanje arhetipova. Manevski dodaje da mu je bilo interesantno da te starinske obrascе, koje neki zovu „bapske priče“, predstavi u novoj konstellaciji.

Manevski voli da gleda filmove koji ga plaše, ali ne glasnom muzikom i specijalnim efektima, nego na dublji način, naracijom, atmosferom i osobnjem koji ostane u oveku i posle projekcije.

– Fragmentiranu naraciju koristim zbog ljubavi premastrukturalizmu i konceptualizmu u avangardnom filmu. Narativni film mi je, ipak, malo sumnjiv kaoumetnost: više je to cirkus i vodvilj, nego umetnost. Da priča ne bi bila dosadna, fragmentiram jekaokubističku sliku. To daje i bolju perspektivu, bolje je gledati u isto vreme sa više strana. „Senke“ nisu tako fragmentirani film kao „Prekiše“ ili „Prašina“, jer priča to ne zahteva, ali je opet u pitanju sastavljanje istine od raznih paralela. Uostalom, svaki film je u suštini triler. Uvek dobijamo delice istine, pa ih sastavljamo u jedan velikim mozaik.

Mil o Manevski ne snima esto i ne krije da pravi duge pauze između snimanja svojih filmova zato što je njegov stil rada filigranski.

– U radu na filmu su najvažnije pripreme, a na ovim našim prostorima se, nažalost, potcenjujete profesionalni segment. Nada nije kategorija kojoj je mesto u filmu. Svetreba da bude isplanirano, kako bi se napravio prostor da se dese spontane stvari. Lično, najviše volim pisanje, probe s glumcima i montažu. Želim da u estvujem u svakoj fazi stvaranja filma i ne želim da obavim posao na industrijski način. Ne volim prikupljanje sredstava za film, jer tada otvarate vrata svog životajudima koji imaju moralne stavove amebe, kao i snimanje, kada, ako ste odgovorni, postajete rob cirkusa tehnologije, finansijski i tih sujeta – objašnjava Manevski koji živi na relaciji Skoplje – Njujork. Na Balkanu, kaže, crpi inspiraciju, a sa druge strane Atlantika, predaje na katedri za režiju na poslediplomskim studijama Univerziteta u Njujorku, na akademiji na kojoj su diplomirali: Martin Skorsese, Oliver Stoun, Brad Pitt, Džoel i Itan Koen, Ang Li ili Spajk Li.

– Svoje studente učim da je režija mogunost da iskreno ponudite deo sebe dok pričate priču. U suštini, svi mi smo prikazivali priču, neki savremeni guslari ili Homeri. Priča je važna, zbog nje se zakačimo za film. Ali mislim da nam se film dopadne ili nezbog

onoga što je između redova, zbog neke energije koju autor nudi, dakle, kao da ste proveli dva sata u društvu sa Fazbinderom, Soloncem ili Bergmanom.

Ivan Aran elovi

[objavljeno: 19/04/2008]